

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 76 ◆

П'ятниця, 19 квітня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

Отча хата. Дві берези, посажені батьком після повернення з Великої Вітчизняної війни. Щемне курчавання журавлів, які п'яту весну зустрічають на радіаційних болотах. І раптом крик з гурту людей, обпалених грозами Чорнобиля: «Боже! Невже «чорні воронки» повертаються!» А з гурту: «Та ні, тітко, то машини — вас переселятимуть». Три «Камази». Три шофери-перевізчики з царства поглумленої —

на поки що чисту землю. Вони перевозили села Ноздриці, Малі Кліщі з Народицького району Житомирщини...

Сотні, тисячі людей розвезли по світу. На чужину, в дороговизну, в проблеми. А тут? Ліс на віки. Села — бранці зони...

Фото Олександра ГЛЯДЄЛОВА.
(Продовження на 9-й стор.)

В

ЧОРА в Києві розпочали свою роботу секції республіканської науково-практичної конференції на тему «Концепція і принципи нової Конституції Української РСР». Вчені — спеціалісти з питань держави і права, представники вузів та академічних наукових закладів республіки, — народні депутати України ґрунтовно обговорили ряд проблем, що виникають у ході розробки концепції Основного Закону. Саме з метою їх поглибленого вивчення та ефективного обміну думками секції працювали з такою проблематикою: «Суспільний устрій і державний суверенітет у новій Конституції Української РСР», «Права людини і громадянина, їх конституційне закріплення і гарантування», «Конституційне регулювання економічних відносин в Українській РСР», «Закріплення принципу поділу влад. Організація законодавчої й виконавчої влади», «Судова влада і конституційний механізм забезпечення законності в Українській РСР», «Конституційне регулювання місцевого самоврядування», «Конституційне регулювання міжнародної правосуб'єктності Української РСР».

Учасники науково-практичної конференції заслухали доповіді та наукові повідомлення, провели плідні дискусії.

ГОЛОС України

Засновник —
Верховна Рада
Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОННІ
РЕДАКЦІЙНІ ГАЗЕТИ:

приймальня —
446-92-11

Опідприємств
секретар —
446-72-63

Завідуючий
корістю —
446-60-22

Відділи:
парламентський —
441-84-52,
441-85-64

лістів — 441-88-28

економіки — 441-88-07

аграрії — 441-86-18

міжнародної —
446-94-26

охорони здоров'я —
441-88-06

соціальних питань —
441-88-05

екології — 441-88-09

культури — 441-86-44

спорту — 441-88-08

інформаційний —
446-64-13

446-60-20

Історія України —
441-88-42

лінійних питань —
441-88-52

реклами — 441-89-44

бухгалтерії —
441-84-06

Руккописи не рецензуються
і не повертаються.

Індекс 69555

Тираж 166.300.

Переплатити ціну за рік
19 крб. 90 коп.

Газета виходить
5 разів на тиждень.

У матеріалі в сторінках
у середу, четвер
на п'ятницю та суботу
— не 16 сторінок.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

УКРАЇНА МАЄ ШАНС

Як уже повідомляла наша газета, відбулася зустріч Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчука з угорськими парламентаріями.

На початку бесіди Л. Кравчук поінформував шановних гостей про кроки, зроблені Україною, до реального суверенітету, складне економічне й політичне становище. Голова Верховної Ради повідомив, що керівництво республіки прагне розв'язувати проблеми страйкуючих за «крутими столами», через взаєморозуміння, а Прем'єр-міністр В. Фоніш найбільшим часом має запропонувати парламентові антикризову програму.

Керівник угорської делегації, голова Комісії з зовнішніх справ Державних Зборів Угорської Республіки Д. Хорн передав Л. Кравчукові щирі вітання від президента Угорщини. Говорячи про проблеми економічних відносин між Україною і Угорщиною, Д. Хорн підкреслює, що вони залежатимуть від фінансових можливостей

сторін, а також самостійності українського підприємства. Д. Хорн озвучив про проведення в Будапешті спільної виставки, наголосивши, що «Україні вгледіло було б брати участь у ній як незалежній державі». Обговорюючи політичну ситуацію на Україні, Л. Кравчук сказав: «В історії не часто буває шанс здобути суверенітет. Я вважаю, що у нас такий шанс є».

На час бесіди були присутні заступник голови Комісії Верховної Ради з зов-

нішніх справ В. Горинь, міністр закордонних справ УРСР А. Зленко, з угорської сторони — аіце-голови Комісії з зовнішніх справ Державних Зборів Угорської Республіки Д. Чоті, І. Хегедюш, члени Комісії з зовнішніх справ Ш. Корчей, М. Байерхейм, М. Ковенда. Гостей супроводжував Генеральний консул Угорської Республіки в Києві А. Палді.

Тарас ПЕТРІВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Парламентська хроніка

СКУПИЙ ПЛАТИТЬ ДВІЧІ

Вечірнє засідання 17 квітня

Ми поступово приходимо до усвідомлення того, що широка культура — повніта далеко не адекватна. Як, до речі, привадижистки у дитинстві до селіської сміт'ї не може гарантувати ґрунтовних знань з проблем сільського господарства. Про освіту, напевно, можна знати, як і про інші знайми, в медицині, мовленні вчилимо. Та є ще одна галузь, у якій всі, кому тільки не ліпши, прагнуть пролити свою безплатну компетентність. Мистецтво увазі загальноосвітній школяр. Про інші та середні спеціальні навчальні заклади не гадуємо, оскільки далеко не всі мають уявлення про їх роботу. А от у школі вчилися всі. Тож коли заходять мови про навчання чи про сьогоднішній учнівський уніфікований від учорашнього десятикласника — ладно, за звичайного вчителя за звичайного вчителя, а за обов'язок поділитися своїми «педагогічними роздумами». Дарма, що знання ті школярського рівня, а і самі роздумування, як правило, розпочинаються так:

— А от коли я вчився...

На жаль, спогади про своє «босоного дитинство» іноді «шпурють» й окремі депутати. Але, на щастя, обійшлося без цього, коли на вечірньому засіданні припустили до обговорення проекту Закону Української РСР «Про освіту». І хоча більшість учасників в обговоренні проекту, як зазвичай електронне табло, було кілька десятків, з парламентської трибуни акту-

пали в основному професіонали. Тобто ті, хто а своїй пратичній роботі не раз і не два стикався з наболілими проблемами. А що вони справді такі, ні а кого, напевно, не виникло сумніви. Адже, починаючи з леміського: «Народний учитель повинен у нас бути поставлений на таку висоту, на якій він ніколи не стоїть і не стоїть і не може стояти в буржуазному суспільстві...» — і закінчуючи Основними наприями реформи загальноосвітньої школи — все ми встигли поховати й перетворити на словесний пил. Підтвердження цього може послужити й уривок листів, провіданий у своєму виступі перед депутатами міністром народної освіти УРСР І. Зіземом. У цьому листі педагогічної колектив однієї з шкільно-інтернатів Черкаської області, аргументуючи необхідність айнаслідного прийняття Закону про освіту, окремим пиль:

— Ми з тривогою сприймаємо те невинправдане застипши, яке склалося сьогодні в народній освіті і наповнює неї. Не можемо спійня чекати, коли на нашого голову школу завітати необхідним, невинприв на практиці, постанови і методичні вказівки зверху... Сьогодні вчитель і вчитель повинен долати катастрофічного статусу. Цим ми не розкриваємо державної таємниці. Але далеко не всі це розуміють. Залишаючи принцип асистування школи привізь її до інтелектуального, матеріального і духовного збідніння. Притупляючи назира, в якій дитина ви-

сиджує з ранку до вечора, всеслає а її душу пустку, черствість і не формує ніяких естетичних смаків...

Справедливості цих слів підтвердив у своєму виступі і народний депутат А. Зинченко, котрий для коріння нава ширин, як слідствати, що СРСР витрачає на освіту лише 0,6 відсотка національного доходу проти чотирьох у США. А саме таке ставлення, як підкреслювали інші промовці, призвело до того, що з першої п'ятини на початку сімдесятих років ми перемістилися нині на 60-те місце в світі щодо фінансування освіти.

Чітко і лаконічно сформулював вимоги щодо підвищення рівня інтелектуальності нашого суспільства народний депутат Г. Ходоренко. На його думку, навіть найбавіра, найпроросліший закон нічого не змінить, якщо освіта не буде належним чином пристосована до потреб сучасного розвиненого держави. А для цього необхідні хоча б три основні передумови: належна матеріальна і технічна база, кадри і свобода вибору методик і методологій в освітній вишній вишній освіті.

Чимало у виступах відгуків мислять й матеріальному становленню держави, необхідності приведення її середньої заробітної плати у відповідність з оплатою праці працівників промисловості, соціальному захисту ачителів.

Я і на кончному засіданні, як обійшлося без запровадження закону в життя. І Юхонський назвав цифру

— 1 мільярд 110 мільйонів карбованців. Тобто 10 процентів валового національного прибутку України. Словом, на практиці підтверджується народна мудрість про те, що скупий платить двічі! Адже ці сума була б значно меншою, якщо за останні тридцять років фінансування освіти не зменшилися до грошевого 0,6 відсотка.

Словом, обговорення проходило цілком кирило, в конструктивному русі. Доти, доки не розпочалася розмова про деполітизацію школи. Зустрінаюся на цьому більш детально, бо, на мою думку, депутати в цьому конкретному аналду не завжди усвідомлюють, про що ведуть мову. Адже для деполітизації школи її необхідно повністю ізолювати від батьків і вчителів, анувавши з навчальних програм усі предметні предмети, а замість педагогів повинні працювати роботи. Але в цьому випадку ми й одержимо не жваких депутатів мали на увазі департизацію та деідеологізацію. Але ж це не так, як казати, зосім з цілою опери.

Та дискусія, на щастя, не вистигла розгорітися, згасла. Налепаю, аплінуло робочим мислям закритися, робочим мислям сесії. Тому без будь-яких ускладнень проект Закону «Про освіту» а першому читанні був схвалений більшістю голосів.

Василь ТУТІВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ПОСТАНОВА

ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Про визнання учасниками підпілля-партизанського боротьби громадян Української РСР, які брали участь у антифашистському підпіллі-партизанському русі в 1941—1945 рр. на території країни Європи

У зв'язку з тим, що до Верховної Ради УРСР, інших радянських органів звертається багато радянських громадян, які брали активну участь у підпілля-партизанській боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками на території країн Європи, у питання визнання їх учасниками Великої Вітчизняної війни 1941—1945 рр., Президія Верховної Ради Української РСР встановлює:

Дозволити Комісії у справах колишніх партизанів при Президії Верховної Ради Української РСР визнавати учасниками підпілля-партизанської боротьби в роки Ве-

ликої Вітчизняної війни громадян Української РСР, які в 1941—1945 рр. брали активну участь у антифашистському підпіллі, партизанських загонах та в формуваннях Східноєвропейського опору на території країн Європи, на підставі архівних та інших підтверджувальних документів, а в разі відсутності — на основі мовних засвідчень, підтверджених трьома учасниками Опору, партизанами або підпілляшниками, які мають при собі документи і знають заявника по спільній боротьбі. Виведати дії категорії громадян партизанським кванти.

Голова Верховної Ради Української РСР
Л. КРАВЧУК

Договір про Союз: точка зору

ПРО ПРОБЛЕМУ ПЕРЕКРЕСТУ ВІДХИЛІТІ

9 березня 1991 року газета «Настіпна» обнародувала проект договору про Союз Суверенних Республік. Цей проект завроновою неї, і саме про нього наведемо загальні висновки, які на необхідне висловити свою думку.

Процес децентралізації величезного СРСР зводиться до суверенізації між кооперативними масштабами матеріальної виробничості і неможливості забезпечити ефективне керівництво намі з одного центру. Рационалізація організаційних форм людського співжиття, постітвля, кооперативна закономірність і вона вимагає ліквідації імперських надбудовних структур і переведення управління на щодня нижче з союзового центру до республік. Представлений центром проект Союзного договору в спробою зупинити історичний процес і продовжити своє існування.

Автори згаданого проекту пропонують зберігати за центром союзове громадське право Конституцію, збройні сили, фінансову систему, захист кордонів, загальний ринок, соціальний суд, прокуратуру, відрізок, союзову синхронізацію державної російської мови та багато чого іншого, так добре відомого нам з попередніх десятиріч.

Починається проект словами: «Суверенні держави учасники договору...». Це не відповідає подальшому тексту. Суверенна держава, це держава, яка має повсюдний внутрішній і зовнішній політичний, свій збройні сили, свою фінансову систему з власною грошовою одиницею та незалежні працотворних органів. Авторі проекту пропонують усе це передати центру.

З наміри проекту можна зрозуміти так, що мова йде про створення конфедерації, але за текстом пропонується федералізм. Реально ж проект пропонує не союзу республік, а суверенізму міжнародного права, а єдину державу з певною обсягом прав для республік. Яким буде цей обсяг, ми можемо здогадуватися із запропонованого тексту проекту договору.

Проект Союзного договору суперечить ідеї Декларації про державний суверенітет України і тим знайомим УРСР, що їх ухвалила Верховна Рада УРСР на пленарній Декларації в жовтні.

Поваж концепція запропонованого проекту помагає у створенні наддержавної структури, а ідея Декларації про державний суверенітет України допускає укладення України у створенні міжреспубліканської структури, то згаданий проект не може бути прийнятий за нову при розробці міжреспубліканського Союзного договору і таким чином має бути відхилено.

У постанові Верховної Ради УРСР від 17 жовтня 1990 року «Про розгляд звітом студентів, які проводять тогочасний прогрес, 2 жовтня 1990 року» сказано:

«Згідно зі Зверненням Президії Верховної Ради УРСР, складеною Верховною Радою УРСР 15 жовтня 1990 року, спрямовану всі зусилля Верховної Ради УРСР на спільний політичний і економічний ситуації в республіці, на побудову правової суверенної Української держави, прийняти нові закони і постанови, які покласти не досягати укладення Союзного договору (п. 4 постанови).

Це не збудовано правової структури Української держави, що не узалежнює нової Конституції суверенної республіки, а тому підготовчу роботу по укладенню Союзного договору слід вважати порушенням пункту 4 згаданого постанови Верховної Ради УРСР і примусити її, осередивши зусилля на виконання цієї постанови.

Щоб бути суб'єктом міжнародного права, Українці повинні необхідні статті незалежності республіки. У приписаний цього й полягає, на мою думку, завдання депутатів Верховної Ради УРСР.

Ленко ЛУК'ЯНЕНКО,
народний депутат Української РСР.

Після двадцятишестидесятиріч розмови «за» — президія, — заснувала промову Голова Ради Міністрів України В. Фокін «Про структуру державного управління в відношенні до запитання депутатів».

Суть виступу президія в слухач: «Уряд республіки виступає проти якості, яка поклає на реалізацію державного суверенітету України і формування, по суті, партизанської економіки. Це означає, що якщо аккомпаніація влади повноваження самостійно, без вказівки з центру, втручається на території України будь-які питання в усіх сферах життя суспільства й управління народним господарством. Вищий державний орган виконавчої влади, як і його структура, повинен забезпечити управління найважливішими економічними й соціальними процесами суспільного розвитку, а не безпосередньо на рівніні підприємств і організацій».

Тобто принцип повноваження сам характер вищої республіканської виконавчої влади: вона здійснює адміністративно-командний «управління» багатовалузового керівника і перетворюється на республіканського координатора і регулятора всіх народногосподарських процесів на Україні. Для цього й запропонував В. Фокін реорганізувати Раду Міністрів в Кабінет міністрів, якому має бути протриманий виключно функціональний характер виконавчої влади: не командний, регулювальний, усунути навіть потенціальну можливість протидії старих структур процесам модернізації, де монополізації властості, приватизації, розвитку підприємств, здоров'я кон-

Парламентська хроніка

УРЯД ЗМІНИЄ «МУНДІР»

Ранкове засідання 18 квітня

курентів і становлення різноманітних ринкових форм господарювання. «Необхідно переробити неможливість відомості» — заявив Голова Ради Міністрів.

«Формування ви і чотири години принципів нової структури уряду. По-перше, це адекватність суверенітету України ринковим відносинам. По-друге, забезпечення функціональності нових утворень не тільки під час переходу до ринку, а й після утвердження нових форм господарювання. По-третє, стійкість і стабільність нового Кабінету міністрів, які та ринкувальні й інші ардильні зміни його складу і положення Конституції УРСР у разі виникнення в перспективі нових органів державного управління. І по-четверте, це еластичність нової структури, яка не тільки дозволяє, а й стимулює створення урядових господарських структур — асоціацій, концернів, консорціумів та інших об'єднань економічно залежних підприємств. Ми повинні виключити можливість заміни «директору Москви» «директору Києва», — сказав В. Фокін.

Оголошував Кабінет Міністрів України буде прем'єр-міністром, який катиме при собі двоє віце-прем'єрів, серед них одного першого. На відміну від нинішніх заступників Голови Ради Міністрів, віце-прем'єри не відповідатимуть за окремі групи питань чи роботу певних галузей, а здійснюватимуть оперативне керівництво всією державою. Зайнятимися від «галузевих мундирів» і підлаштовувати структуру будуть і всім державним міністрам УРСР. Інша діяльність тек матиме виключно проблемно-функціональний характер і має за-

безпечити комплексне розв'язання проблем народного господарства, незалежно від того, до компетенції якого міністерства належить це чи не питання. Куріруватимуть державні міністри УРСР усі функціональні напрямки діяльності: економіку, питання продовольства, гуманітарну політику, питання власності і підприємництва, промисловості, інвестиційну політику, оборонний комплекс і конверсію, національну безпеку і надзвичайні ситуації.

Регулювання розвитку народного господарства республіки 21 міністерство, уможовити політику при функціональних блоках: економічний, виробничий, соціально-культурний, загальнофункціональний. Галузеві органи управління перетворяться на державні комітети (іх 23), які не тільки координуватимуть діяльність галузей, а й на етапі перетворення реалізовуватимуть функції управління.

Для наукового обґрунтування діяльності Кабінету, визначення економічної стратегії, узгодження дій структурних підрозділів при уряді пропонуються створити державні ради з питань економічної політики і державно-науково-технічної політики. Апаратом Кабінету міністрів керуватиме Державний секретар.

Зупинився В. Фокін і на прощальному питанні, пропосивши народних депутатів затверджувати лише структуру і персональний склад Кабінету й формування решти структур і призначення службовців осіб записки в його компетенції.

Володимир ВІСНОВИЧ, парламентський кореспондент «Голосу України».

У Ж А З

ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ПРО ВІДЗНАЧЕННЯ ВІНАХІДНИКІВ І РАЦІОНАЛІЗАТОРІВ ДЕРЖАВИМИ НАГОРОДАМИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

За заслуги у винахідничій і раціоналізаторській діяльності щодо вдосконалення техніки і технологій виробництва присвоїти почесні звання:

«ЗАСЛУЖЕННИЙ ВІНАХІДНИК УКРАЇНСЬКОЇ РСР».

Власову Якову Яковичу — інженеру-конструктору дизельбудівного заводу імені С. М. Кірова, Запорізька область.

Голуку Георгію Андрійовичу — провідному інженеру-технологу дослідного виробничого інституту органічної хімії Академії наук Української РСР, м. Київ.

Голубицьку Володимирі Яковичу — начальнику сектору Спеціального конструкторського бюро містеческих машин і систем Інституту кібернетики імені В. М. Углича, м. Київ.

Конюхоніку Віктору Яковичу — начальнику сектора конструкторського бюро запарьового виробничого об'єднання «Іскра».

Курбатову Геннадію Сер-

гіювичу — заступнику сектору Всесоюзного науково-дослідного, виробничо-конструкторського і технологічного інституту транспортного будівництва, Запорізька область.

Осєйку Миколі Івановичу — інженеру-конструктору будівельно-дослідного комплексу Київського технологічного інституту харчової промисловості.

Рішакіну Юрію Аркадійовичу — провідному науковому співробітнику Інституту проблем хімії Академії наук Української РСР, м. Київ.

Чорному Анаtolію Дмитровичу — провідному інженеру-конструктору Дніпропетровського науково-дослідного інституту технології машинобудування, Дніпропетровська область.

«ЗАСЛУЖЕННИЙ РАЦІОНАЛІЗАТОР УКРАЇНСЬКОЇ РСР».

Будьлі Віталію Івановичу — начальнику заготовувальної фабрики № 2 Північного призначувального комітету імені Комсомольці України, Дніпропетровська область.

Вертігаску Юрію Трохимовичу — інженеру-технологу Ніко-

мирського міського виробничо-технічного вузла електротехніки.

Гуцури Ярославу Тимофійовичу — генеральному директору Миколаївського державного виробничого об'єднання «Севастопольський морський завод імені С. Орджонікідзе», Кримська АРСР.

Хомі Михайлу Івановичу — інженеру-технологу цеху виробничого об'єднання «Червонолінійський комбайновий завод імені ХХХ з'їзду КПРС».

Хоміну Юрію Богдановичу — інженеру-технологу заводу «Політрон», Івано-Франківська область.

Щербову Віктору Григоровичу — майстру виробничого об'єднання «Севастопольський морський завод імені С. Орджонікідзе», Кримська АРСР.

Голова Верховної Ради Української РСР
Л. КРАВЧУК

м. Київ,
17 квітня 1991 року.

КУ

раду В. Ма-
льського рону
Донбасу
припиняти
вугілля, бо
шахтарям.
а шахтарів
заборгованців,
до уряду
проханям
старту
Тобто під-
писи ска-
ли про-
спективна,
23 шахти,
ності не ви-
їли отримали
марбонанців
ці гроші
лем не ви-
надалі за-
каючи на
промисло-

ЕННЯ НАРОДУ УКРАЇНИ, ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ І РУХІВ

важливіши-
шими з них
Радом Рад-
институцій-
«Декларації
суверенітет
основі тер-
на себе
УРСР і
УРСР всієї
вчот і вико-
території
неї союзної
торії Укра-
народу Укра-
рішення
ня власної

ОРГКОМІТЕТУ

орнобільсь-
продуть
Серед них
у Палаці
на», телема-
дна конфе-
орнобіль-2»,
прес-конфе-
рок-музики,
необхідно
ця дата не
для розго-
пристрас-

И — ДІТЯМ

роботу дитя-
260 місць,
та іншими
для бага-
кування па-
лих районів.
Секретаріату
овід на про-
Київської
народних де-
овним кроком
ни, спрямо-
ення наслід-
одавно, зо-

В ЗОНІ

працювало
робітників у-
збільшено в
здоров'я, а
офіцерів —
та В. Тере-
вже нема
виступили
го осередку
иль» (Його
В. начальник
відділу ма-
ейко), нерів-

вість передали в компетен-
цію України, під керівницт-
вом центру і гроші залишаю-
ться там. Гірники зрозумі-
ли, без справжнього сувере-
нітету України нам з такого
становища не вийти. Сувере-
нітет України — це наша
головна політична вимога.
Тільки за умови її виконан-
ня можливе вирішення її еко-
номічних вимог. Націоналі-
зуючи союзні підприємства,
Україна залишить гроші в
себе й зможе ними розпоряд-
жатися на своє благо. А з
економічних вимог ми про-
симо визначити механізм ін-
дексної доходу, який всім
на Україні потрібний, і ска-
сування заборгованості, що
виникла під час страйків.
Оскільки Фокін 26 січня
цього року взяв на себе
відповідальність за виконан-
ня 608-ї постанови, а суд
не визнав наш страйк не-
законним, то збитки від них
має відшкодувати винний. А
саме уряд, який не виконав
своїх зобов'язань. Поки що
в цьому на переговорах у

Києві нам відмовлено. По-
білячи лише позики на від-
новлення шахт, на покрит-
тя збитків суміжних підпри-
ємств.

— А постанова Лугансь-
кої координаційної ради по-
контролю за виконанням
608-ї та 717-ї постанов про
допомогу страйкуючим ВО
«Первомайськвугілля» від
11 квітня цього року вирі-
шить проблеми вашого об'єд-
нання?

— Ні. Відрахування з під-
приємств, що, можливо, бу-
дуть, підуть лише на задово-
лення потреб сімей, які по-
требують негалийської допомоги.
А у ВО «Первомайськвугілля»
є ще і багатомільйонна
страйкова заборгованість.
Ми теж вимагаємо її скасу-
вання. Гірники інших шахт
Донбасу, страйкуючи нас під-
тримують, і ми боротимемо-
ся до кінця.

Отже, остаточне слово за
комісією парламенту, ство-
реною 16 квітня для перего-
ворів із страйкарями.

Володимир СКАНЯ.

Продиктовано в номер

ПАСИВНИЙ СТРАЙК

Більше 120 підприємств
міста й області готові вклю-
читися в страйк. Оголошено
готовність № 1. Та поки що
підприємства првцюють усю-
ди.

Голова страйккому, спо-
сар виробничого об'єднання
«Ватра» С. Волошин сказав:

— Колоніальна політика
центру, нехтування ним еле-
ментарних прав людини під-
няли шахтарів. Ми повністю
підтримуємо їхні вимоги —
політичні й економічні. Та
щоб не зашкодити молодому
суверенітету республіки,
утримуємося від страйку.
Включимося тільки разом з
усією Україною.

Такої ж думки і керівник
тернопільського осередку
Руху В. Турецький:

— Ми готові виступити за
першою командою республі-
канського координаційного
комітету. Поки перебуваємо
в стані пасивного страйку:
працюємо, але всі політичні
й економічні вимоги підтри-
муємо.

Василь МИХАЙЛЕНКО.
Тернопіль.

ШАХТАРІ СТОЯТЬ, ЯК СТОЯЛИ

Донецьк. Триває безперер-
вний мітинг на площі Рад. В
об'єднанні «Донецьквугілля»
працюють лише три аугільні
підприємства. Днями зупинили-
ся шахти «Південнодонецька»
№ 3 та імені Кочинського. Не
зменшується кількість страй-
куючих колективів у сусідній
Маймаїці. Стоїть шахтарський
Красноармійськ.

Страйкарі твердо перекона-
ні, що реальні економічні пе-
ретворення в країні неможли-
ві без докорінних політичних
змін.

А тим часом зростають збит-
ки від страйку. Заборгованість
по поставках вугілля та про-
дуктів його переробки стано-
вить понад 220 мільйонів кар-
бованців.

І все ж страйк триває. Шах-
тарі намагаються залучити на
свій бік колективи інших га-
лузей промисловості, у ряді
випадків їм це вдається. За-
гальноміський страйк, до яко-
го закликає тиждень тому, по-
ки що не вийшов.

Юрій КАЛЬМІУС.

ОЗОЛОТИМОСЯ?

Розмови останнього часу про українське золото є сенса-
ційно-несподіваними тільки для неабияких. Щоправда, та-
ких-от, неабияких, — більшість. Але є серед нас і такі, хто
цього золота чекав. Серед них — Б. ПАНОВ, завідувач
кафедрою «Розвідка родовищ корисних копалин» Донець-
кого політехнічного інституту, доктор геолого-мінералогічних
наук, професор, лауреат Державної премії УРСР.

— Борисе Семеновичу, ук-
раїнське золото знайдено
вже у двох регіонах...

— Не лише знайдено. За-
паси розвідано, підраховано
й затверджено Держкомісі-
єю. Є і загальна необхідність
створення організації «Укр-
золото», бо вже завтра треба
проектувати рудники, вести
видобуток, збагачення.

— Де ж наші основні зо-
лоті копальні?

— Н перед назва-
ти крупний золотий пояс За-
карпаття, що простягнувся
аж у Румунію. Тут розвідано
ряд перспективних родовищ.
Другий золотоносний рай-
он — у Кіровоградській та
Дніпропетровській областях.
Останнім часом увагу наших
геологів привернули так зва-
ні зеленонанітні пояси (на-
звані за кольором сланців)
Середнього Подніпров'я. Са-
ме у таких поясах містяться
австралійське, канадське, ки-
тайське золото. І ось на Ки-
ровоградщині виявлено пер-
спек з прояви з-

— з глибини віків дійшло
до нас скіфське золото, за-
ховане під донецькими кур-
ганами колишнього Дикого

Сенсація

поля. Якоюсь мені трапилася
книжка Я. Самойлова «Ми-
нералогія жильних руде-
ний Нагольного кряжа»
(1906 рік), де цілий розділ
присвячено золоту...

— Розумію, до чого ви
хилите. Відповідь однозначно:
золото на Донбасі є! Скіфи
та інші народи, що колись
тут жили, добували тільки
золоті «вершки», а «корін-
ці» залишили нам. Про на-
явність золота у Донецькому
басейні свідчать наукові до-
слідження авторитетних мі-
нералогів кінця минулого
століття — О. Чернишова,
Г. Романовського, П. Єреме-
ва. Ми продовжуємо пошук.

І які ж результати?

— Багатообіцяючи. Про-
йшовши лише 200 метрів
свердловини в районі На-
гольного кряжу, буриники
«Луганськгеології» виявили
перспективність відкритого
яреусу. Згідно з прогно-
зами нашої кафедри й
за допомогою оригіналь-
ної технології, розробле-
ної у Донецькому політехніч-

ному інституті, відкрите й
розвідане. Бобріківське
родовище. Гадаємо, Наголь-
ний кряж не поступається ін-
шим золотоносним районам
республіки. Знайдено золо-
тий порошок і в надрах Амв-
росівського району. Недавно
буровики тресту «Донбасгео-
логія» знайшли у свердловин-
нах поблизу Єганієва ваго-
мий вміст золотана.

— Отже, можна говорити
про третій золотоносний ре-
йон України — Донецький?

— Безумовно. Це один з
найперспективніших регіонів
не лише України. За 4—5
літ деякі донецькі шахтарі
перекваліфікуються, стануть
золотодобувачами.

— А як з технологією пе-
реробки і збагачення?

— За цим справа не ста-
не. У зв'язку з конверсією
частково ці повністю вивіль-
няються потужності підприєм-
ств, що переробляють руду
на урановий концентрат.
Крім того, вже маємо пере-
суні модулі для переробки
й збагачення золотоносної
руды.

— Отже — є національне
золото України?

— Українське золото досі
погано вивчене. Приміром,
Казахстан обганяє нас у цій
важливій державній справі.
Але ж там традиції давнші.
Та, як там не є, промисло-
ві золоті злитки у підвалах
Держбанку України повинні
з'явитися років через п'ять.

Розмову вів
Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Донецьк.

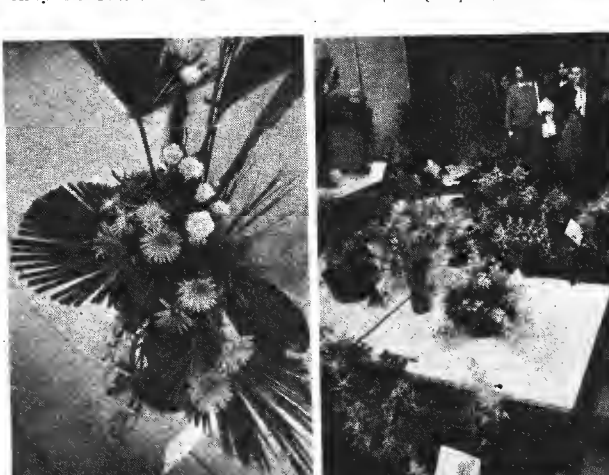

БУКЕТИ — ПРЕЗИДЕНТАМ

Репортаж з конкурсу

Зовнішньоторговельне вироб-
ниче об'єднання, якому під-
суду не тільки високий клас

обслуговування киян, а й
успішний діловий вихід на
міжнародну арену. Успішне

Квітам, мабуть, найбільше
пощастило за перебудови.
Гвоздики, цей звабливий сим-
вол революційного запалу, в
перший же рік перебудови
повсюдно замайорили в Киє-
ві. Як приклад підприємни-
цтва, як взірць нездоланної
дружби народів. Закавказькі
квітчинарі зуміли протоптати
надійну стежку до київських
тротуарів та підземних пере-
ходів (як це їм вдається —
сенсативний бізнес). І тепер
проблема ж цін не обхо-
дить тих, кому цей ніжний
товар потрібен де зарплату і
саме цієї миті...

Спромішче починала в Ки-
єві «Роксолана» — теж у
перебудовний період. Скро-
мість, однак, не виключає да-
лекоглядності й точного ра-
хунку. Невеличкий салон
на Андріївському узвозі не-
вдовзі став притягальною
точкою. Тут красивий інтер'єр,
майстерність аранжуван-
ня букетів викликає захоп-
лення, а сервіс дивує дедалі
зростаючою культурою. І те-
пер «Роксолана» — це вже

Цікаво знати

ВІД ЗА ВЛАС

Впевнитися
діагноз — р-
ше, іноді не-
віль такі ме-
іологічний
ультразвуко-
гу медиком
ласного оін-
йшла могу-
ЯМР - томо-
кої фірми «
встановлено
хвіців з Фр-
рії. Тепер у
інші методи
інформації,
ЯМР-томогр-
встановлять
розміри зло-
з тим, щоб
спрямувати
ядерної ене-
від інших м-
ни цей абсо-
дять здоров-
нансували
ностичного н-
Лисичанськ-
робного, С-
гонобудівног-
родонейсько-
«Азот». З в-
запасів.

К-
головний
ського о-
диспансер

співробітниц-
з партнерам-
ні, Голланд-
утверджує
мowego зна-
ність всеск-
«Інтерфлора-
ці київськи-
квіттів та ро-
світу.

Тож свя-
ів-91», що т-
Палаці кул-
Об'єднано р-
за розмахом
організації
хвіба що з к-
Втім, не див-
краса. Крім
номантних
тичних ком-
начено най-
президентів.

Перемож-
свята квіт-
Бутіна (Ле-
Апоп (Киш-
милін (Київ-
ний приз з

Для през-
наї найкра-
рини Йорд-
— прем'єр-
Тоскі Кал-
Ілзе Спан-
Михайлу Г-
твір худож-
коли Агопа-
Джорджу Б-
Ідуть не са-
зображення
лені на міс-
«Інтерфлор-
винонали а-

На побаж-
нрасний бу-
(Мінськ) на-
Кравчуку.
Свято за-
творча фан-
іх бажання
життя кра-
було нових
залася діло-
бувся шир-
дом, Успіх
рукою про-
ланн». Тож
ми. А от
Гвоздики?
Як і все, і

Людила

Сергія І

ДОДАЛИ «ТАВРІ» «МАГНУ» 3 УСЬОГО СОЮЗУ

Спільні підприємства

Серед численних спільних підприємств, які виникли останнім часом на Україні, привабливими розмахом радянсько-українське «Таврі-Магн».

На запитання кореспондента «Голосу України» відповідала генеральний директор підприємства М. МІРОШНИЧЕНКО.

— Хто засновник СП і як давно ви існуєте?

Виробництво об'єднання «АвтоЗАЗ» і канадська фірма «Матка-інтернешнл», яка пов'язана діловими контактами з американськими автомобільними концернами «Форд», «Крайслер» та іншими. Документи підписано влітку 1988-го. Міністерство фінансів зареєструвало час того ж року під символічним номером 100.

— Чи була ініціатива?

— Обидва. «Автомагн» («Комунар», переходячи на виробництво знаменитого «Таврі», задіявся без великих грошей, а наші партнери зацікавлені можливостями співробітництва на нашому

ринку. До того ж необхідність такого СП очевидна. В країні, можна сказати, немає спеціалізованих підприємств, які б виготовляли готівні прес-форми високої точності.

— Як засади співпраці з «Магн-інтернешнл»?

Зарубіжний партнер зробив свій внесок в обладнання, поділився технологічними і управлінськими досвідом, здійснює консультації, навчає персонал на своїх підприємствах. Ви, природно, одержуватиме свою частку прибутку.

— Ви вже маєте вироб-ток?

— Виробництво діяльність ми займаємося один рік. Зрозуміло, що протягом цього часу тривали монтаж та регулювання обладнання, комплектування кадрами. Проте вже нинішнього року збільшувати обсяги виробництва. Завантажаться трьома мільйонами карбованців.

— Ваше СП є новачком на ринку?

— Цілком. За структурою та оснащенням наше вироб-

ництво відрізняється від звичайного вітчизняного типу інструментальних цехів. Ми маємо власне конструкторське бюро, всі процеси комп'ютеризовані, основна наша професія нетрадиційна — розробляти, а основні автоматизовані систему проектування форм, яка виступає програмне забезпечення для верстатів.

— Що зроблено вами для заводів, які ніх не можуть налагодити випуск товарів народного споживання?

— Виготовляли півтора десятка прес-форм для готівкового зовнішнього — «АвтоЗАЗу», відправили форми для телевізійників Львова, машинобудівників Києва, котрі обіцяють виробництво пральної машини «Надія», за допомогою наших штамтів у Чернівцях виготовляють комплектні конструкції автомобільних холодильників.

Інтерв'ю взяв Олександр МИХАЙЛЮТА, власний кореспондент «Голосу України», Запоріжжя.

Фотофакт

Маніфесна зустріч об'єднання — один з найбільших на Донбасі. На новоярмарі — дирекції санітарних машин, тураліні і чарамчик, зустріли для дорослих. Вільні виробничі фабрики, заводів 5 не придувають, але і П'являлося, був на підприємстві, який працював на військових. Сьогодні він багато в чому переорієнтований, зустріли для солдатів та офіцерів випуску на транспортні машини, які раніше.

Фото Росина БРІУЯ.

Завод надпотужних трансформаторів ВД «Запоріжтрансформатор» — нове підприємство, оснащення сучасним устаткуванням вітчизняного і зарубіжного виробництва. За нинішній строк тут оскаржено власні чотири типи надпотужних трансформаторів.

Фото Анастас КРАСОВИЧЕГО, УПРІСФОРМ.

нутх країнах світу — всі ці фактори завжди тримали його на високому рівні, що, в свою чергу, позначалося й на цінності ринку жити робітників і службовців. Особливо вдалими для КНПД був рік 1990. В Югославії закупили медичне обладнання та автобуси, в Сінгапурі дефіцитні холодильники та меблі, в Іспанії техніко-

ного ринку, який знову дав підприємствам право продавати і купувати валюту відповідно до курсу, що складається на ринку залежно від попиту та пропозиції. Це в свою чергу, дозволило відійти від централізованого розподілу валютних коштів, підписувати банківські підприємства у розширенні експорту.

Дозвопте не погодитись

А КОМУ ЦЕ ВИГОДНО?

логічний процес, придбали нове устаткування. І не за рахунок держави — за надплановою продукцією державного замовлення — 95 відсотків виробленої продукції — КНПД анкован повністю.

Колетива відлучу, що працює на себе. Як результат, наприкінці минулого року з'явився небажаний досі шифри економії енергії і ресурсів, використання вторинних спонів. Згодом паперовики збільшили і виробництво товарів народного споживання (порівняно з 1988 і 1989 роками постійно зростає населення, наприклад, туалетний папером, помітно зросло).

А от коли почали складати плани на 1991 рік, виявлялося, що таке стрімке економічне зростання нікому не потрібно — постановою Ради Міністрів СРСР від 25 жовтня 1990 року, за нею ряд подібних документів і українського уряду, кількох вищестоящих організацій усе перекреслили. Виснаслід нових ціл неймовірно зростає матеріальні витрати. Наводить догори ціни на продукцію, збільшені у два-три рази, зникли не приносять.

Ритмічним кругом виявився Указ Президента від 26 жовтня 1990 року «Про введення комерційного курсу карбованця до іноземних валют та заходи щодо стабілізації загальносоюзного валют-

Але Указ від 2 листопада практично перекреслює попередній — знову повернувшись до реальності. Значну частину валюті наказано видавати Союзу, трішечки — міністерству, республіці, області, місту, одним словом, усім, хто до її придбання немає ніякого відношення. Економісти КНПД підрахували, що в 1991 році в розпорядженні номінально залишаться лише 10—15 відсотків заробленого. Тож про розвиток соціальної інфраструктури доведеться забути. Усі гроші підуть лише на обладнання. Згодом, що КНПД знаходиться «під дахом» Дерзпостачу, що дозволяє підписувати бартерні угоди. Але ж бартер — це значно нижчий рівень. За валюту можна купити все, а тут доведеться вибирати з того, що є. Значить, і листів товарів ніяких. І знову ж таки: чи не заборонять раптом бартерні угоди нагорі?

Питання сьогодні можна ставити багато, але головне вже ясно. «Президентський валютний подорож» різко знизило зацікавленість підприємств в експорті, що, в свою чергу, призведе до скорочення валютних надходжень. Кому це вигідно, як ці плани це входить?

Аналіз БОЄЧКО, Київська область.

Голова Ради Міністрів Латвії І. Голубіскас на виступі в Москві підняв про відрачування республіки до союзового бюджету. На думку союзового уряду, Латвія щорічно має відрачувувати 2—2,5 мільярда карбованців, що приблизно дорівнює річному бюджету республіки. Уряд Латвії звинувачує іноземних відрачування в більш як 0,5 мільярда карбованців.

***

Акціонери інвестиційної фінансової компанії «Вісність» одержали першу партію (250 тисяч примірників) бюлетенів для друкування чинних паперів на виробничій компанії «Юнайтед Стейтс Банкіт Компані». Текст друкується на республіканському папері, який, поділяючи і адресовуючи інструкції щодо збору податків і податкового законодавства.

***

На нараді в Міністерстві економіки Естонської Республіки Прем'єр-міністр Естонії Е. Савісар зробив огляд економічного розвитку союзу уряд.

Основними напрямками діяльності уряду Савісар вказав такі: астенювання нижчих, ніж у сусідніх республік, податків і адресовуючи інструкції щодо збору податків і податкового законодавства.

Савісар підтримує рішення Банку Естонії про створення валютного ринку.

***

В Іжевську на сесії Верховної Ради Удмуртії встановлено проектний мінімум для населення республіки в розмірі 154 карбованців.

До списку мовозабезпечених громадян республіки, які в першу чергу мають одержати соціальну допомогу, перебираються включити 120 тисяч пенсіонерів, 200 тисяч членів баталістичних і пенсіонів сімей, 24 тисячі студентів і учнів.

***

Уряд Естонської Республіки дав дозвіл на створення акціонерного товариства «Естатол», 100 відсотків акцій якого належать шведській стороні.

***

У Латвійському парламенті розглянуто законопроект, який передає в розпорядження Раді Міністрів республіки й Латвійського Банку розробити програму щодо створення нових грошових знаків, а також забезпечити її фінансування.

Президент Латвійського Банку П. Савісар вважає, що для того, щоб надрукувати грошові знаки Латвійської Республіки за рубежом, потрібно буде 6—8 мільйонів доларів.

За матеріалами агентства «Постфакт».

Війська Сполучених Штатів увійшли на територію Північного Іраку з метою створити тамбори для курдських утікачів. Згідно з повідомленням агентства Рейтер, у цій акції беруть участь біля 10 тисяч американських військовослужбовців. Франція і Великобританія також заявили, що не правлять свої війська до того району. Загалом планують створити 6 таборів, у кожному з яких можна буде розмістити до 60 тисяч курдів. Як повідомляють представники Пентагону, перші табори будуть організовані протягом двох тижнів. Ірак, тим часом, засуджує американський план. Офіційні особи у Багдаді заявили, що його здійснення перешкодило успішним Іраку, спрямованим на вирішення проблем вітчанів.

Спеціальний уповноважений голову Сполучених Штатів Л. Брукс прибув до Мемфиса з метою подати існуючі перешкоди, що стоять на шляху до досягнення американсько-радянської угоди про скорочення зброєних стратегічних зброй. В першу чергу, це проблема непорозуміння щодо перевірки дотримання умов договору. Кошикий голова американської делегації на переговорах про контроль озброєння Р. Берд сказав діяти на слуханнях у конгресі США, що нерозв'язаними залишилися тільки другорядні технічні проблеми, які можна вважати в недалекому майбутньому. Однак міністр оборони Р. Чейні заявив, що робота над проектом договору, можливо, не буде закінчена до цього року.

Голова Верховної Ради Російської Федерації Б. Єльцин зустрівся в Парижі з Президентом Франції Ф. Міттераном. Ця коротка не запланована на заздалегідь зустріч відбулася напередодні перебування голови російського парламенту в Франції. Під час попередньої зустрічки у Страсбурзі Б. Єльцин заявив, що Російська Федерація домагається членства в ООН та інших міжнародних установах.

Американські залізничники, після того, як їхні професійні гомі не змогли досягнути з керівництвом залізничних компаній, розпочали загальний страйк, вимагаючи збільшення зарплат. Конгрес США висловив намір наважитися вжити заходів для врегулювання конфлікту. Очікується, що в акції протесту візьмуть участь 235 тисяч залізничників. Це — перший загальний страйк на залізничних Сполучених Штатах за останні 10 років.

ПЛЯЯ-ХІРОН: СОЦІАЛІЗМ СУВЕРЕНІТЕТ

19 квітня виповнюється 30 років перемоти на Пляя-Хірон. Саме в цей квітень 1961 року кубинський народ завдав першої серйозної поразки американському імперіалізму в Латинській Америці.

Перед силою вторгнення, які сподіялися, освіта стала до союзників диктатора Батісти, синів поміщиків, членів реакційних партій і дельцових елементів, ставалося зв'язки оволоділи частинкою території Куби і створили там титчасовий уряд, який він звернувся до Сполучених Штатів з проханням про пряме воєнне втручання. То му агресор був чулово оброекний, має важку артилерію, танки, десантні судна авіація. Крім того, біля берегів Куби перебували кораблі ВМС США, які були готові в будь-який мить піти тринити наважчів.

Перед вторгненням кубинські військові аеродроми були піддані масованому бомбардуванню. Ворог намагався знищити тут невелику кількість літаків, яку ми мали. Проте цей задум був зірваний завдяки героїзму молодих зенітників, які, незважаючи на ризиковані, мужньо відбили підступний напад. Саме на похороні жертви цього бомбардування був проголошений соціалістичний характер кубинської революції. Таким чином, перемота на Пляя-Хірон має для нас величезне значення, це й тому, що там ми відстояли не тільки свою свободу і незалежність, а й рішучість побудувати новий соціалізм на Кубі. Кубинський народ цю вою вів під прапором соціалізму і завоював право самостійно вирішувати свою долю. Іншими наша країна перетворилася б на нескороно СІА.

Минуло 30 років після битви на Пляя-Хірон. 30 років будівництва соціалізму кубинським народом. Невжеж

жодна на те, що весь цей час СІА вороже ставляться до Куби, зберігають тільки жорстокий економічний блокади. Наша країна досягла значних успіхів у всіх основних сферах економіки і соціального життя.

У дипломатичних колах

Повністю ліквідована неграмотність, освіта стала доступна всім без винятку, система безплатного медичного обслуговування досягла рівня високорозвинутих країн, неухильно здійснюється індустріалізація країни, відстає і розвиток монокультурного сільськогосподарства стало багатогалузевим і економічно незалежним завдяки використанню найвищих досягнень науки і техніки.

Ці 30 років Куба не була одиноким. Радянський Союз та інші соціалістичні країни по-братерськи допомагали їй, усі прогресивні сили планети висловлювали солідарність нашою народом. Куба також простягнула руку інтернаціональній допомозі іншим державам Азії, Африки і Латинської Америки. Їїми ми надали допомогу більш як 35 країнам, що розвиваються, в різних сферах економіки, охорони здоров'я і народної освіти.

Проте треба дивитися правді у очі. І на Кубі будів-

ництво соціалізму не було застраховане від помилок і недоліків. Тому для усунення їх протігали останніх п'яти років кубинський народ не відмовлявся від свого рішення стати соціалістичним шляхом. Він переконаний у тому, що соціалізм це майбутнє людства.

Для нас, кубинців, захист соціалізму — єдино можливий вибір, якщо ми хочемо зберегти незалежність, наці завоювання і далі йти шляхом прогресу і процвітання. За це ми готові боротися і перемогти, як 30 років тому на Пляя-Хірон.

Сьогодні, у 30-ті роки нові перемоти на Пляя-Хірон, представлений на Універсальний кубинський народ, який цю величезних зусиль добув і зберіг свою незалежність, й добре розумію, яке велике значення має для Української РСР прийняття Декларації про державний суверенітет. Цей документ відкрив справжнє сполучення талановитого і прагнучого народу, який має тисячолітню історію і культуру, створив у результаті могутній виробничий і науково-технічний потенціал.

На закінчення від імені всіх кубинців хотів би висловити громадянам України почуття глибокої поваги і солідарності.

Діохенес Ериандес
АСТРОГА,
Генеральний консул Республіки Куба у Києві.

Нодувні конструкції у космосі

Першою нодувною конструкцією у космосі був супутник «Луна-1» (1960 рік). Це був наданий балон із спеціальним матеріалом, з алюмінієвим покриттям, мав діаметр 30,5 м та масу 75,3 кг. Нині сучасні технології та революційні відкриття нові можливості. Створюються літаки, танки, ракети та інші, спеціальні прилади для контролю та вивчення випромінювання. Перспективні технології, методи самозабезпечення конструкцій за рахунок хімічних процесів після заповнення балона газом.

Отож, такі конструкції можуть бути використані для виготовлення космічних батарей різноманітних форм, антен, концентраторів сонячної енергії для двигунів, спеціальних штифів для орієнтації супутників, гальмових приладів.

Слухайте но здоров'я

Не змарнувати електронної техніки, що проходить у Лес-Бі, голландська фірма «Філіпс» запропонувала нову систему цифрового магнітного аудіозапису ДСС на компакт-кассетах.

ДСС включає в себе нові конструкції магнітофонів, цифрових компакт-касет і має систему керування програмом. Це дозволяє знімати тільки одну копію.

Спеціалісти вважають, що ДСС витіснить вже існуючу систему DAT, створить нову конкуренцію програмі компакт-касет і стане новим світовим стандартом у галузі цифрового аудіосистем.

Універсальний побутовий комутатор

У рамках проекту «Хоміс-система», який є частиною загальноєвропейської програми дослідження щодо інформаційної техніки «Еспіріт», розроблено універсальний побутовий комутатор НББ, що забезпечує автоматизацію суміщення різноманітної побутової техніки з радіотехнікою автоматично керування нею.

Новий комутатор можна розмістити у будь-якому місці. Він забезпечує керування електромережею, усеї системою, що є в будинку: телефонний дрот, телевізійні кабелі, лінії передачі в 14-діагонах, радіоприлади, безпроводні телефони та знайомі електроприлади. Команда, що виводиться з позначеного, що забезпечує уміцнення тільки необхідного приладу.

Комутатор буде, наприклад, забезпечувати автоматичне вимкнення телевізора та відеореєстратора, якщо користувач не користується телевізором, автоматично, слідом за уміцненням відомостями, уміцнення телевізора або супутникового приймача з одностороннім зв'язком, рівня освітлення у приміщенні, короткочасний перегляд зроблених відомостей з попереднього запису, що в програмі, що приймається в даний момент.

«СУБЮНИКИ» В НЬЮ-ЙОРКУ

А як у них!

найд, який підтримує у представельному вигляді не тільки внутрішній приміщення, але й зусидні території. Її такі роїтинні і в магазині, ресторанах, кафе, перунах і складських приміщеннях.

Некоммерційна організація, діюючи як некомерційна організація, аудіо стали чистішими, була створена у 1982 році за зльком тодішнього мера Нью-Йорка Мича. До нього були представлені величезних корпорацій, розміщених у місті. Мегою організація, яка одержала назву «Мі турбуємо» про Нью-Йорк, «інкорпореєд», стали залучили жителів до акції по благоустрою міста. До речі, добрих об'єднань жителів міських районів — являється для СІА значиме. Завдання, які ці групи ставлять перед собою, досягти різноманітні: від патрулювання вулиц в нічний час до проведення благодійних програм.

«Мі турбуємо» до Нью-Йорк, «інкорпореєд» звичайно звернувшись саме до них. З свого боку бізнесмени пообіцяли безкоштовно надавати витрати, бази для сидіти і урни. Вони ж оплачують

рекламні оголошення на телебаченні, в газетах, виготовлення зачіпки з закликом «Не сидіти».

Якщо ж, з свого боку, слідкувати за чистотою тротуарів, стін будівлях, надати порядок у парках. Одні просять жителів Нью-Йорк і прибирати на вулицях шовденно, інші організувати свого роду суботники по благоустрою і наведенню порядку в своїх кварталах. Цінаво, що лише за минулий рік число таких тур добровільноросло на 300 і нараховує зараз 853. За названий період вони зекономили місту більше двох мільйонів доларів.

Принаймні всебішньої популярності «субюники» полягає не в явній особистій відповідальності громадян: 99 відсотків мешканців міста переконані, що порядок на вулицях дозволяють зрозуміти місто і більш безпечним для проживання.

Так що «субюники» в Нью-Йорку не тільки проводяться, а й стають все більш популярними. До речі, найбільшого такого заходу — «всесвітній чистоти» — чекати залишилися зовсім недовго. Він відбудеться 20 квітня.

Дмитро КІМЕНТОВ.

БІЖЕНЦІ ВІД ЗВІЗДИ «ПОЛИНЬ»

[Закінчення.
Початок на 1-й стор.].
Ані чорнобильські стріли по-
віль за нирисиницями. Летять
улюблені, прохромлені радіа-
цією, гусиних нідях, а нині ан-
гуляються гусинити з чорно-
бильськими нібам. Пірнізять
свинини і валяють, лозь,
чуга — своєю опорою на чужій
намні. Везе й зарно, нисонсе-
не вітрами з реактора. Від нього
чужий кишні хліба радіація.

них, А корова! «Камуть», потри-
маємо в мірку і кочистись». Ети ж, назвали, що й дрова три-
ба мити лорд тям, нин у піч
павси. І що з того нийшної
Смїх крізь гробон!...
«Камуть», що татер занон доб-
рий до переселенця нийшов». І
сирваді вийшов. А на місцях,
була, нинуть у синю: «Хто нас
сюди запрошувал? Я вал Чор-
нобиль нин робив!». Це чинов-
ник. А ірості люди — ті час-

тиші в добром, з хлібом зустрі-
ривають. Мислять по-життєвськи:
дамоків меч радіції міг упе-
сти й на нин. А один даймо в
місцевих і «чистих» мовно:
«Давнати Богові, те було и
нас ні свого Бєку, ні свого Ві-
льносє, але є біженці від за-
ди «Полінь»».

Віктор КОСАРЧУК.
Фото
Олександра
ГЛЯДЕЛОВА.

ІІ У «ГАРАНТА»?

СПРАВИ НЕБЕСНІ

КРИМІНАЛЬНІ АМАЗОНКИ, АБО ХТО СТРИЖЕ КУПОНИ

Інтерв'ю взяв
Ігор ГРУШКО,
оглядач зарубіжної і ра-
дянської преси.

Юрій МИЦИК

Акторатрія чи
республіка?
Одне з вічних
питань, яке
розділяє людська
цивілізація.
Одне з болохач
питань нашого
сьогодення.
Ми ж не випадково
гадаємо багато уваги
в газеті
прийнялемо історію
українського
козачества. Це не
тільки наша історія,
не просто історія...
Живий нерв, який
протягується
з минулими
в сучасне,
пронизує
електричні
спектри наших
борін і шукає.
І ми пам'ятаємо:
було в нашої
непростій історії
уникальне збройне
спасує.
політичне
об'єднання —
Запорозька Січ.
Не корови,
буньки, булавні,
не червої
шаровари
і лихварські
оселеді
привертали до неї
увагу істориків
усього світу.
Своїм організм,
в якому
найзрозумілішим
було
«це соломоє слово-
свобода», ріс
і розвивався, славно
морально-етичним
верши чийої нації
тому, що був
республікою.
Дивовижною, якщо
перегорнути
історичні хроніки;
неможливою, якщо
аравувати нас
і епоху; приреченою
кілько сучасні
з позицій
своєчасного
мислення. І все-таки
була республіка,
матір'ю якої була
Січ, а батюком —
Великий Луг.

У **КРАЇНИ** КОЗАКІВ козаків було надзвичайно важливим і прогресивним явищем у світовій історії. Вони були не тільки вояками у давнину і ще не вповні досліджені. Перша відома на сьогодні задача про козаків — це вивчення їхньої ролі в історії, важко значимця. Йдеться про українських козаків чи представників територіальної козацької громади, чи слово «козак» — це тюркського походження і в перекладі з віпдольних мов означає «вільний, незалежний, сміливий та ін.», означає переважно «вільна озброєна людина». Перші ж достовірні згадки про козаків в українській мові йде про українських козаків, датовані 1489 та 1492 роками. Згадки про козаків в українській мові Мартин-польськими істориками, говоряться про напад ординців на козаків, який відбувався, йдеться, що король Казимир, дізнавшись про переправу татарських загонів через Дніпро, наказав їм не пропускати війська на чолі з сном Яном Ольбрахтом, до якого приєднались й українські загони. Ці війська були вбиті, і до них похід були, за свідченнями Бельських, КОЗАКИ, які добре знали місцевість, що підлягала кнйськовому воєводі Юрію Папу, назвали на переправі через Дніпро на

У 1492 році великий князь литовський відповів на лист київського хана Менглі-Бегі, в якому той скаржився на козаків. Вияляється, козаків (княгин та черкашани) рушили на човнах на ніч Дніпра, вийшли в Чорне море і під Тигіноє (сучасний Бєлгород) взяли в полон великого князя. Також вчинили шкоду ханським людям і на суші. Пашинє клькість звісток про козаків швидко зростає. Так, у 1493 році, як пишє київський хан у листі до великого князя московського Івана III, козаків під проводом великого старости князя Богдана Глігійського зруйнували турецьку фортецю Осаки.

Виникнення українського козацтва є наслідком принаймні двох основних факторів. Перший — зростання визиску феодалів та міської верхівки Польсько-Литовської держави, що змушувало селян та міську білотию до атечі на межі залюднених місць, позаяк від панів, Галицьких князів, було відомо, що «Запорозжя» було берегти. Діпнари ніяк не порогіа, ще тятлися від Дніпроперської до Запорозжя. Шпоарада, терміи «Запорозжя» має годі ширше значення, під ним звичайно розуміли і землі понад Дніпром, які були в руках інших князів. «Запорозжя» порогіа приблизно до сьогодинського Мисуриного Рогу Дніпроперської області. Другим фактором була агр

сія Османської імперії, яка у XV—XVII ст. становила смертельну небезпеку для Європи. Агресія Османської імперії особливо посилюється з 1475 року, тобто коли вона завоювала Я перетворилася на васала Кримське ханство. Пізніше у Північній Причорномор'я перекочували ногайські орди, котрі помилково називають татарськими. Вони нападали на Україну з особливою силою.

О ТАК, мій Сцялоно! Харбіюю між молотом! кувадлою формувалося українське козацтво. Переважно більшість козаків складалася з українців, хоча були й інші народи, хоча не слід ігнорувати, особливо на початку існування козацтва, представників й інших класів і станів. Наприклад української православної шляхти. Так, видатну роль в історії запорозького козацтва відіграв український князь з Волині Дмитро Вишневецький - Байдя. Щодо національного складу, то тут, безперечно, домінували українці, які прибували на них Дніпра з інших регіонів України, насамперед з Галичини, Волині, Київщини та Поділля.

Прибуваючи до безмежних степів, козаків селилися на берегах Дніпра й Південного Вугу. Іхніх численних притоків (Оріль, Саміра, Вовча, Бик, Калімуш, Сіверський Доінець, Лука й Іллічівка, Гомельська, Довбузька, Санжарська, Ігул, Ігулуєць та ін.). Пізніше, у XVII—XVIII ст. землі Віська Запорозького простягалися від берегів Сіверського Доінець до Одещини, від сучасних міст Іллічівка до сільсько-осередь областей до берегів Чорного моря. Вони поділялися на всім паланок

(областей), названих звычайно за річками: Самарська, Орільська, Протовацька, Кальмиуська, Бугоградська, Інгульська, Кодацька та Прогноївська. Воїни швидко зацелялися і освоювалися козаками і їх сім'ями: виникли зимівники, хутори, села, навіть міста (Старий Кодак, Новий Кодак, Самара т. ін.). Воїни дали початок переважній більшості сучасних населених пунктів, у тому числі й великим містам (Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Ново-олександрівськ, Нікополь, Запоріжжя та ін.).

СТОЛИЦЕЮ заповоро-
ж, розплата була за
порожню Сін. Слово
«Сич» походило від «засика»
(укриплення), а те, в свою
чергу, — від слів «сікти»,
«рубати». На жаль, поки що
невідомо, де знаходився За-
порожжя до назимання
«Сич» першим північн. ХVІІ ст.
Лише північні джерела да-
ють підстав вважати пер-
шою з відомих Сичей Хорн-
цирку, тобто ту, яка існувала
у 1563—1567 років на кай-
бильному дніпровому
півострові. Сич була
створена за активної участі
гетьманя запорожців, князя
Дмитра Вишневецького, ос-
новано українським наро-
дом під ім'ямем Байда за
можливості в успішній бороть-
бі проти козацького
Конючого ханства.

Запорозьке козацтво продовжило державні традиції України, які беруть свій початок від Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, певною мірою і Великого князівства Литовського. Воно створило свій уряд, місцеву адміністрацію, військово-ї сил (Військо Запорозьке), суд, дипломатичну службу, символіку тощо, контролюючи значну територію Південної України, хоча кордо-

ни тоді не були досить стабільними. На Січі діяв оригінальний державний устрій, який відносно успішно поєднував державного старшину, не кинути ж же про гетьмана чи кошового отамана. Звичайно, роль старшини була значною, особливо в останній період козацької державності, коли козацтва, мали місце й соціальні супереччості, але не можна не знати про демократизму Запорозької Січі, котре Нар. Маркс називав «першим козацьким республіку». Можна лише двічі-тричі, як Запорозька Січ — республіка могла так довго триматися у суцільності з монархіями, типовими для Європи XV—XVIII ст.: Росія, Річ Посполита, Кримське ханство, Османська імперія та ін.

ВСЯ повноцінна влада на Січ належала загальній раді, до якої входили всі козаки. Обирали старшину, призначали заступника, який називався йолмизу. Старшина, в тому числі й кошовий отаман, регулярно переобирався (як мінімум раз на рік або за потреби). Значимістю, що у старшину не було інших привілеїв, ніяких «сепаратистських» вимог, а також йому, як і рядовим козакам. За всю історію Запорозької Січі ми не бачимо і в зародку жодних ознак становлення цього культу особи. Це забезпечувалося чітким демократичним механізмом влади. Навіть в разі порушення діями старшини вимог, які були встановлені, порушення демократичних норм, рядове козацтво скликало «чорну раду», рішення якої мали виконуватися незалежно від старшини. Серйозно виконувалися старшині податки за розгоном повстання. Січ підкреслює, що державна влада не могла бути «прозрачною» (Січ значимо міри була «вкорінена» при

будівництві
жакви а
нн у
1848—Гос
У 1557
тарсько-мол
кам вдало
цьку Січ
нн відступ
Монастир
(ймовірно,
острова,
мольською
ку імені Ш
петровськ
цький поч
лення. У
рушув у
де потрапи
страчений
казу. Ч.
1564 року
ли Січ на
який знах
ні одній
ро. На пе
маківськ
рокин)
походи
ської ім
хавства,
1577-ро
Підкова
котра бул
залежност
став за п
мас госпо

СИЛУ
ціну
моні
польськ
Старий, а
Август на
тину
службу. Р
литої Сте
році про
і створив
ве козв'я
нин Війсь
слова «Р
сок). Ре
тоді «пра
Черкащин
ним осере
то Трах
рем та ш
єстрівці
дом шіст
полковни
ський, К
ський, К
ський, Че
діялася
сотні бул
вини, але
територія
Реєстров
привілей
цтва.

ТОМА
ла
пот
ляньського
водом Кр
го у. 15
той час,
мували
польськи
маківську
динці з
рожці й
ти Січ
лежало
південний

Імперії, яка становила безпеку для Османської імперії, посилюється, бо кожен воєнний переворот перетворює на нове ханство. І саме Причорномор'я залишалися нагайкою, помилково вважали її османськими. Воєнна Україна з

ділюю і Хак-
молотом і
формувалося
цтво. Пере-
ть козаків
українські
днота, хоча
ня, особливо
ання коза-
ків й інших
в, наприклад
православної
дну роль в
ноту козацтва
ський князь
ро Вишне-
Щодо на-
ряду, то
в, доміну-
в прибували
в інших регі-
самперіод з
в, Київщини

безмежних
селилися на
Південного
єнних приго-
ра, Вовча,
Сіверський
Мокра Сура,
Ілук, Сакса-
дець та ін.).
— XVIII ст.,
Запорозького
д берегів Сі-
до Одещи-
Полтавської
областей до
моря. Вони
сім палаюк

(областей), названих звичайно за річками: Самарська, Орільська, Протовчанська, Кальміуська, Бутогардська, Інгульська, Кодацька та Прогноївська. Вони швидко заселялися і освоювалися козаками та їх сім'ями: виникли змінники, хутори, села, навіть міста (Старий Кодак, Новий Кодак, Самара та ін.). Вони дали початок переважній більшості сучасних населених пунктів, у тому числі й великим містам (Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Новомосковськ, Нікополь, Запоріжжя та ін.).

СТОЛИЦЕЮ запорозького козацтва була Запорозька Січ. Слово «Січ» походило від «засіка» (укріплення), а те, в свою чергу, — від слів «сікти», «рубати». На жаль, поки що невідомо, де знаходилася Запорозька Січ наприкінці XV — у першій половині XVI ст. Лише пізніші джерела дають підстави вважати першою з відомих Січей Хортицьку, тобто ту, яка існувала у 1553—1557 роках на найбільшому діпному острові Хортиці. Хортицька Січ була створена за антивної участі гетьмана запорожців, князя Дмитра Вишневицького, освіта якого українським народом під іменем Байди за мужність в успішній боротьбі проти Османської імперії та Кримського ханства.

Запорозьке козацтво продовжило державні традиції України, які беруть свій початок від Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, певною мірою і Великого князівства Литовського. Воно створило свій уряд, місцеву адміністрацію, військові сили (Військо Запорозьке), суд, дипломатичну службу, символіку тощо, контролюючи значну територію Південної України, хоча король

ни тоді не були досить стабільними. На Січі діяв оригінальний державний устрій, який виключав узурпацію влади козацького старшиною, не кажучи вже про гетьмана чи кошового отамана. Звичайно, роль старшини була значною, особливо в останній період існування запорозького козацтва, малн місце й соціальні суперечності, але не можна не визнати демократизму Запорозької Січі, котру Карл Маркс визначив як «християнську козацьку республіку». Можна лише дивуватися, як Запорозька Січ — республіка могла так довго триматися у сусідстві з монархіями, типовими для Європи XV—XVIII ст.: Росія, Річ Посполита, Кримське ханство, Османська Імперія та ін.

ВСЯ повнота владн на Січі належала загальній раді, до якої входили всі козаки. Обирали старшину прямим голосуванням, звичайною більшістю. Старшина, в тому числі й кошовий отаман, регулярно переобирався (як мінімум щорічно або в разі необхідності). Зазначимо, що у старшини не було ніяких привілеїв, ніяких «спеціальк», і кошовий зобов'язувався жукую, що і рядовий козак. За всю історію Запорозької Січі ми не бачимо і в зародку чогось подібного до горезвісного культу особи, що забезпечувалося чітким демократичним механізмом владн. Коли й він не спрацював, і старшина ступала на шлях порушення демократичних норм, рядове козацтво скидало «чорну раду», рішення якої мусило беззаперечно виконуватися старшиною під загрозою повстання. Слід підкреслити, що державні традиції і досвід Запорозької Січі значною мірою були використані при

будівництві Української держави в її Вульній війни у іськ . народу 1648—1914 року

У 1557 році турецько-татарсько-молдавським військом вдалося взяти Хортицьку Січ і знищити її. Козаки відступили на північ до Монастирського урочища (ймовірно, Монастирського острова, сучасного Комсомольського, на території парку імені Шевченка у Дніпропетровську). Тут Вишневецький почав будувати укріплення. У 1653 році він вирушив у похід у Молдавію, де потрапив до полону і був страчений у Стамбулі з наказу султана II Кануни. Залишив (близько 1564 року) козаки перенесли Січ на острів Томаківя, який знаходився при впадінні однієїменної річки у Дніпро. На період існування Томаківської Січі (1564—1593 роки) падають дніснучі походи завоювання Османської імперії, Кримського ханства, ногайських орд. У 1577 році заporожчє Іван Підкова оволодів Молдавією, котра була тоді у васальній залежності від Туреччини, і став за підтримки трудящих мас господарем (правителем) цієї країни.

СИЛУ козацтва високо цінували європейські монархи. Не випадково польські королі Сигізмунд Старий, а також Сигізмунд-Август намагалися взяти частину військову службу. Король Речі Посполитої Стефан Баторій у 1578 році продовжив ці починання і створив так зване реєстрове козацьке військо з частини Війська Запорозького (від слова «реєстр», тобто список). Реєстровці отримали тоді «права й вольності» на Черкащині, яка стала потужним осередком козацтва, місто Трахтемирів з монастирем та шпиталем тощо. З реєстровців було створено згодом шість полків на чолі з полковниками: (Вілоцарківський, Київський, Корсунський, Київський, Переяславський, Черкаський), котрі поділялися на сотні. Полки й сотні були не лише військовими, але й адміністративно-територіальними одиницями. Реєстровці складали вину, привілеюючи частину козацтва.

ТОМАКІВСЬКА Січ стала головною базою для потужного козацько-селянського повстання під проводом Криштофа Косинського у 1591—1593 роках. У той час, коли повстанці штурмували Київ, де знаходився польський гарнізон, на Томаківську Січ вдарили ординці й захопили її. Запорожці змушені були перенести Січ на інше місце, яке лежало в 20 кілометрах на південний захід від гирла То-

маківки. Це було гірло ріки Базавлук при впадінні її в Дніпро. Так виникла Базавлуцька Січ (1594—1638 роки), існування якої стало кульмінаційним моментом в історії Запорозжя. На цей період припадають найпотужніші сухопутні й морські операції козаків на всьому узбережжі Чорного й Азовського морів, походи в Росію з Самозванцем, участь у Селянській війні під проводом І. Болотнікова (початок XVII ст.), походи у Прибалтику проти Швеції, у Молдавію, Валахію, Трансильванію. У роки Тридцятилітньої війни (1618—1648 роки) козаки воювали на службі європейських монархів у Чехії, Словаччині, Угорщині, Австрії, Фландрії, Німеччині, Франції, були удостоєні почесної від римського папи. Козаки уклали союз з Іраном та Кримським ханством проти Туреччини, взяли тісні дипломатичні контакти з Росією, Австрією, Швецією та ін. Козаки піднімали повстання на турецьких галерах у Чорному, Середземному та інших морях, прислужилися у перемозі військ Речі Посполитої над армією турецького султана Османа II під Хотином у 1621 році, чим уславились у всій Європі. Базавлуцька Січ була головною базою національно-визвольних повстань кінця XVI — першої половини XVII ст., на чолі яких стояли герої українського народу — С. Наливайко, М. Жмайло, Т. Федорівич-Тришлюк, І. Сулима, П. Павлюк, К. Скидан, Д. Гуня, Я. Остриянин. Після поразки повстання 1637—1638 років уряд Речі Посполитої змусив перенести Січ на беззащисний Микитин Ріг (нині — Нікополь). Микитинська Січ (1638—1652 роки) існувала в умовах особливо тяжкого гніту Речі Посполитої, під жорстоким контролем колонізаторів. Але 1648 року вона була взята прибічниками Богдана Хмельницького, і саме звідти пролунав заклик до всенародного повстання. Микитинська Січ послужила базою для Визвольної війни українського народу 1648—1654 років, яка призвела до повалення гніту польських колонізаторів на значній частині України. У 1652 році Січ перенесли до гірля річки Чортомлик, ближче до колишньої Базавлуцької Січі. Історія Чортомлицької Січі (1652—1709 роки) пов'язана і з Визвольною війною українського народу, і з його подальшою боротьбою проти поневолювачів. Після Переяславської ради 1654 року було укладено, як відомо, російсько-український договір. При всій своїй суперечливості та незавершеності він був рівноправним і взаємовигідним, поклав початок існуванню своєрідної конфедерації Росії та України. Запорозька Січ входить як автономна частина до складу Української держави (Гетьманщини). На жаль, договір проіснував лише п'ять років. У 1659 році гетьман Юрій Хмельницький мусив укласти новий, яким царський уряд розпочав наступ на суверенітет України. Україна, тобто її частина вкупі з Січчю, стала автономною одиницею у складі Російської імперії, а пізніше, за часів Петра I та Катерини II, і цю автономію було анульовано.

ЧОРТОМЛИЦЬКА Січ
міцно пов'язана із
спільною боротьбою ро-
сійського та українського на-
родів проти царського уряду.
Досить згадати хоча б по-
тужні Селянські війни в Ро-

сії під проводом С. Разіна (1667—1671 роки) та К. Булавина (1707—1708 роки). Важливу роль відіграла Січ в боротьбі слов'янських народів проти Османської імперії, причому тут особливо виділявся національний герой України — кошовий отаман Іван Сірко. Запорожці на чолі з Костем Горієнком (Головком) підтримали повстання гетьмана Лівобережної України Івана Мазепи проти колоніальної політики Петра І. Після поразки повстання запорожці зазнали тяжких репресій. Чортомлицька Січ була взята штурмом карателями Яковлева, а запорожці мусили відступати на землі, які тоді контролювалися Кримським ханством. Так виникли Кам'янська Січ — 1709—1711 роки (біля сучасного Берислава Херсонської області), а потім — Олешківська, 1711—1733 роки (біля міста Олешки — сучасного Цюрупинська Херсонської області). У 1734 році запорожці повернулися на старі місця й заснували Нову Січ на річці

Одна з найцікавіших історичних таємниць, пов'язаних з Нижнім Подніпров'ям, вже понад сто років привертає увагу істориків. Мова про місцезнаходження давньоруського літописного міста XI—XIII століть Олешшя. Було відомо лише, що знаходилося воно десь у пониззі Дніпра.

Місто вперше згадується у давньоруських літописах під 1084 рік, коли князь Давид Ігоревич захопив і пограбував у ньому так званих гречинків, тобто руських торговців з греками. Є опис взяття Олешні берладниками у 1160 році і вигнання їх київською раттю. В інших джерелах Олешня відзначається як зручний притулок на шляху з Корсуня (Херсона) та Царграда до Києва. Подальша доля міста в літописах не відображена. Було також забуте місце його розташування.

Пошуки залізшків. Олеша неодноразово проводилась протягом другої половини XIX — першої половини XX століть. Спочатку це робив видатний вчений-історик Іван Забелін, а в подальшому херсонські археологи. Пошуки провадились переважно на території та поблизу міста Олешки (Цюрупинськ). Вони виявлялись безрезультатними.

Враховуючи, що Олешня було торговельним форпостом на водному шляху, невиннає сумнівів щодо його розташування — лише на берегах Дніпра (та його приток) впритул до водної артерії. У 70—80-ті роки авто-

Підпільний (називають і Краснокутськ) пільненський (восьма) Січ

Період 1
Січі характ
ливо інтенс
ського діял
«фермерів»,
месла й то
нам важли
пунктів. За
участь у ро
війнах 1735
1774 років.
Росія здобу
ного моря.
зрадкують
і підтриму
дові козак
рух проти
на Правоб
Селянську
1773—1775
дом О. Пу

ПОКАЗО
порож
лізняк
Коліївщину
тім, втікши
Сибіру, бив
човської ар
Скорнста
шення Селя
пішного за

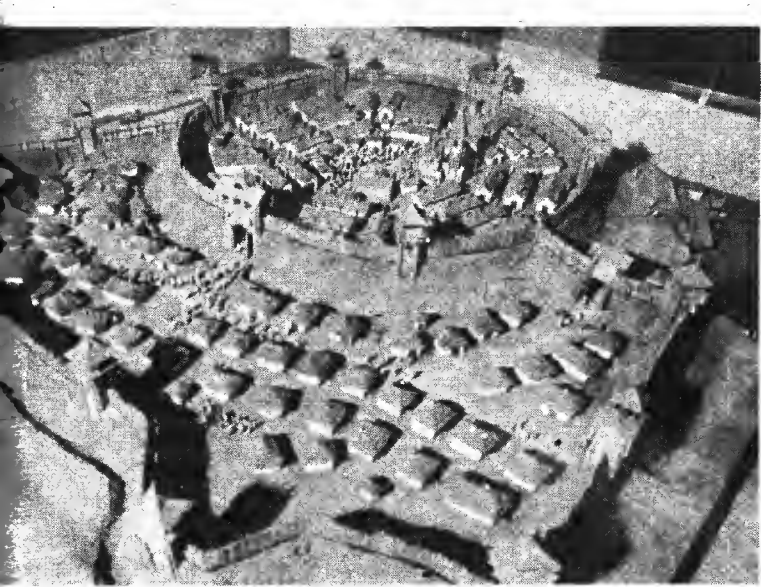
ром цієї ст-
стежено об-
ра в межах
ласті. Окрі-
берегів ниж-
сліджено в
експедиціям
хеології Ака-
д. Ніяких
руського м-

Першорядне
встановлення
розташування
відкриття д
селекція XI
Великому
острові у де
пам'ятку ст
1970 році
го зруйнува
1972 році

ний археолог виявив на місці новану ділянку, на якій були знайдені археологічні пам'ятки. Але цими знахідками довів вартість названого місця. Усіх, хто вніс свій внесок у дослідження, було нагороджено грамотами. Протягом 1980-х років було знайдено ще декілька пам'яток, які були вписані в Реєстр пам'яток національного значення.

У 1985 р.
вів деякі ро
незруйнован
цьому посес
виявилися
також безз
нався до ду
археолога.

Правомір
обґрунтовує
ментами —
пам'ятки, к
ництво, ве
ність так з
го шару ар
ріалом, рі
багатство з

Одешня було одним з головних пунктів у торгівлі прибалтійських та східнослов'янських держав із середземноморськими в XI—XIII століттях. Ця пам'ятка, безумовно, має загальноєвропейське значення.

Downloaded At: 11:53 11 September 2009

Враховуючи, що Олешня по торговельним форпостам на водному шляху, не викликає сумнівів щодо його встановлення — лише на берегах Дніпра (та його притоках) впритул до водної артерії. У 70—80-ті роки авто-

Правомірність висновку обґрунтовується такими аргументами — великі розміри пам'ятки, кам'яне домобудівництво, величезна насиченість так званого культурного шару археологічним матеріалом, різноманітність та багатство знахідок доміную-

Цікаво, що місце, де знаходились Олешія, у пам'яті народній не збереглося, а от назва його пройшла через віки й збереглася (мабуть, на топонімічній основі) до XVIII століття. Безумовно, збереглася вона в середовищі українського козацького

Однією з головних пунктів у торгівлі прибалтійських та східнослов'янських держав із середземноморськими в XI—XIII століттях. Ця пам'ятка, безумовно, має загальноєвропейське значення.

19 квітня 1991 року. № 76

Резонанс

ЩЕ РАЗ ПРО НАЦІОНАЛЬНЕ ВІЙСЬКО

Чи буде справді суверенною Україна без національної армії? Після поїдки у Литві застав борюся б'єднина про необхідність створення російських збройних сил ще запитання знову замало про промовах народних депутатів, на сторінках газет, на пожежних урочах зборів і стійких мітингах а «гайдарха».

Я за реформу в Збройних Силах, за професійну армію. Як українці, а в за те, щоб Україна мала б якось своє національне військо. Але ж якій армії повинні бути його функції в Збройних Силах СРСР (бо ми ж що в Союзі)? Як забезпечити їхню високу боєздатність на кошти з бюджету України? Яким чином частини використання знань, комп'ютерів та досвід сучасних офіцерів-українців, більше половини яких, як сказано в статті «Національне військо: утопія сепаратистів чи амвога часу», хотіли б спунити на території своєї роспубліки? Що думає про це наш уряд?

С. ДУДЕВИЧ.

Київ.

Тільки той народ чогось вартий, який здатний себе захистити. Як захищати себе український народ? Навряд чи насамперед створити республіканське міністерство оборони і почати комплектування військ Української армії. Не буде армії — всі зупинили про розбудову ізоляції Української держави попуті, як мимовільно. Чому не виключена можливість приходу до влади змінити державу нового Сталіна. Як будемо боронити тоді свій суверенітет?

А. ІВАНІШИН.

Полтавська область.

«Армійська панорама» повинна продовжувати поводити негативно в Радянській Армії. Генерали ніколи не захочуть військової реформи. Іх треба примусити позбавити наш суверенітет і розувати нашу гроші. Не є прав-

Це ж запитання — а листак, які редакція одержала після публікації статті «Національне військо: утопія сепаратистів чи амвога часу». Проти створення української армії з усіх наших долучаючих інститутів лише один. Це — напор у відстані з Дорогобича О. В. Ілля. Його міркування було надруковано а № 31 від 14 лютого під заголовком «Чи потрібні українським полкни».

Отже, національне військо — це амвога часу! Мабуть, ні, якщо задоволяються лише лавровими суверенітетом, не розумати народні мільярди, керується а політичні принципи — агарити — замість мисля, зариваючи на «дідашину» і не чутк криву відвагою солдатських матерів.

Колесо історії не можна повернути назад, поновити повторювати внаслідок наукового мимолітства. 16 липня 1990 року це колесо покотилося шляхом у напрямку «Українська незалежна держава». А одна з найголовніших савадних майбутньої державності — саме військо.

Про це розмірковують наші читачі.

В. ШЕВЕЛЬ.

Маріуполь.

На оборону в Радянському Союзі витрачається 20 відсотків національного бюджету. Такі витрати дозволяють собі лише Північна Корея — «найщасливішу країну світу, яка продовжує під керівництвом «геніального» вождя Кім Ір Сена будувати комунізм. Іх сена період до національної армії припинити пограбування нашого народу. А зараз ми годуюмо армію, яка налічує 5 мільйонів чоловіків. Якщо в українській армії не 3500 чоловік особагого складу і генерал, то в нашої — не кожний 700. То як ж реформі захочуть генерали, ішо вонні військові за рахунок народу мають всі?

В. ГУСАР.

Запоріжжя.

Ознайомився зі статтю «Національне військо: утопія сепаратистів чи амвога часу». Впевнений, що створення Української армії — це не утопія, в справді амвога часу. Навряд чи в статті дані про 1 мільйон 200 тисяч військових на Україні — не нові. Треба додати до цієї кількості ще особовий склад військових училищ, академій, внутрішніх військ. Нині цей вателетський військовий монстр поповнюється десятинами тисяч офіцерів, прапорщиків, сержантів і солдатів, яких виганяють з Східної Європи. Це приблизно чверть мільйона чоловік. Для чого Україні стільки військів? Нам необхідна невали-

на мобільна національна армія чисельністю не більше 200 тисяч чоловік. На її утримання буде витрачено 5—8 мільярдів карбованців, а не 15—20, як сьогодні.

А. ЧЕРНІШЕВСЬКИЙ.

Винницька область.

Щиро дякую вам за статтю «Національне військо: утопія сепаратистів чи амвога часу». Заради лише одного цього матеріалу варто було б передплатувати вашу газету. Українці та ішоа республіканські об'єднанні без національних армій. А ядерну зброю треба віддати центру.

Я звернувся до ішоа граба з проханням передплатувати цю статтю.

Б. СІРЕЦЬКИЙ.

Полтава.

Ще б створив з економічної США, щоб американці покірно дозволяли грабувати собо, витрачаючи на військову боротьбу до 20 відсотків валового національного продукту. Чи, не доводило б їм ішо послати пакунок з їжею та одягом?

В. ШЕЛУДЬКО.

Вілла Церква.

Підірюючи статтю «Національне військо: утопія сепаратистів чи амвога часу», безперечно, нам треба мати свою армію і робити це треба негайно. Годувати фанатично-генералів України більше не може. Сілками можна скомкати сонні з народу! Міністерство оборони СРСР — це ненавистний дракон, опетують його беззмірний. За народи кошти генералів будуть фашеенебелі дачі, а солдатам виплачують мізерні гроші.

В. ПРОЦАЙ.

Харківська область.

«КОНЦЕРН ЕЛЕКТРОН» ПОВІДОМЛЯЄ

про початок передплати на акції акціонерного Товариства «Концерн Електрон». Основні напрями діяльності товариства — розробка, виробництво та сервісне обслуговування складної теле-, радіо- та електроапаратури, переважно побутового призначення. У тому числі телевізорів кольорового зображення, відео- і комп'ютерної техніки.

Засновники товариства «Концерн Електрон»:

Львівське відділення «ПРОМБУДБАНКУ» УРСР, КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ВЕРХОВИНА», ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ЛЬВІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ, МІНІСТЕРСТВО РАДІОПРОМИСЛОВОСТІ СРСР, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «РАДОН», ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «КАТІОН», НАУКОВО-ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «МІКРОПРОЦЕ. СОР», КІЇВСЬКИЙ ЗАВОД ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРІВ ТА ІНШІ.

Згідно з установчими документами акціонерного Товариства можуть бути юридичні особи за угодженням із засновниками і приватні особи — працівники «Концерну Електрон» та їх найближчі родичі (чоловік, дружина, діти, онуки, батько, мати, дідаш, вдова), а також колишні працівники концерну, які не пенсії, та їхні онуки.

Установчі збори акціонерів відбуваються В ЧЕРВНІ НННШНЬОГО РОКУ У ЛЬВОВІ.

Статутний фонд передбачається у розмірі .500 мільйонів карбованців.

Номинальна вартість акції 100 карбованців, кількість акцій— 5 мільйонів. Приєдлйованих акцій немає.

Початок передплати 15 квітня, закінчення — 29 червня 1991 року.

Товариство створюється на базі майна науково-виробничих, торговельно-сервісних та ішоа об'єднань, фірм та підприємств «Концерну Електрон» у містах: Львові, Дніпропетровську, Запоріжжі, а також у Закарпатській області та ішоа областях УРСР та РРФСР.

Грошові внески юридичних осіб на рахунок оплати акцій робляться на розрахунковий рахунок «Електрон - Акціонер» № 467595, МФО 325633 в Промбудбанку міста Львова. Внески приватних осіб через уповноважених представників «Електрон-Акціонер» безпосередньо на підприємствах, установах та представництвах «Концерну Електрон».

З проектом Статуту акціонерного товариства «Концерн Електрон» можна ознайомитися за адресою: м. Львів, вул. Дзержинського, 1, перший поверх, тел.факс 39-51-61.

Представник «Концерну Електрон» надає консультації у Львові, телефон: 72-36-58, 39-51-38. Шодня, окрім суботи та неділі, від 9 до 17 годин.

РАДА КОНЦЕРНУ

Відділення «ПРОМБУДБАНКУ» УРСР, КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «ВЕРХОВИНА», ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ЛЬВІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ, МІНІСТЕРСТВО РАДІОПРОМИСЛОВОСТІ СРСР, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «РАДОН», ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «КАТІОН», НАУКОВО-ВІРОБНИЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «МІКРОПРОЦЕ. СОР», КІЇВСЬКИЙ ЗАВОД ПЕРСОНАЛЬНИХ КОМП'ЮТЕРІВ ТА ІНШІ.

НАРЕШТІ нам знову зустрілися. Широко кинутий вже снує і дуже раді бачити вас у своїй вітальні!

Сьогодні нам доведеться обійтись без сміхотворів: ярось ще не зміг до екшнотів, та й хто його має напоювати продуктами, таж неясно. Не вже сам Б. Плявко? Щось не віриться... Том даєвати спілкування між собою, ніби між двома, ціло спокійне. Зрештою, нічого іншого нам і не залишилося.

Рубрика «Коли мені було 16 років...» представлення нині не закінч. Завжди дозволу в надано слово чоловікові, який, до того ж, пише про свої 17 і не лише про жінок. Проте аж може закінчити його розповідь про політ, освітлення вінк він був. Та й як сказати, що про жінок не пише... Ажар поділі ті латані плачч. Тамарі і яє жінок плачч.

А ось жіночі листи, що надходили на адресу цієї рубрики, дуже мене турбували. У сподіванні про свої 16 ще жодне жіноче не згадала про кохання. Що ж це з ними робить, що політика стала хвилювати нас більше за кохання? Не вже власні сили одержала остаточно перемогі? Не хочеться в це ві-

рити. Та й розповідь Валентини Корєцької свідчить про протилежне...

Я не протестувати проти емансипації, а від жінок мінду не втечеши. І в думке рада, що Алла Сластина, голова жіночої ради м. Судак, і жіночі активісти клубу «За права жінок», вирішуючи суспільні питання, не втрачають жіночості. Це дуже важливо. Бо то, як не жіноче, потурбується про те, щоб нашідаком нашим було й не жінка, а найголовніше — було б наше життя... То в такт тому предисловію до їхнього записку: давайте дізнаємся, сестри мої, давайть роз'яснити проблеми, як поставте перед нами, не галесом на мітингах, а спокійно працюю так, як робили це наші бабусі й матері.

А про «Крик душі» що скажемо? Крик — він крик і є... На жаль, ікопали дієсно і критично хочеться, але мусити триматися...

Ой, загворила в вас жодні! Оце-то господарині Говорити, говорити, і не перешукати! Проходять, буда ласка, слабіть, до ному зручність, та й починають знемаюти! Мене, сподіваюся, як емне знете, проте дозвольте нагадати, що завжди до ваших послуг!

Катерина ВОРОБЕНКО.

КОЛИ МЕНІ БУЛО 16 РОКІВ...

...Коли мені було не 16, а 17 років, і закінчила семінарську школу. Був період НІЗУ. Через рік вступив до комсомолу, тоді вже передо мною пругнула вступити до цієї організації. Бо це було щось романтичне... Мій батько був вразковим хазяїном, у селі він вивчався маломісним середняком.

У 1927 році і вступив до підпідприємства у Зіков'євську, що нинішній Кіровоград. Закінчив його достроково у 1930 році. Перед закінченням, у лютому 1930 року, мене направили в село на заготовку посівних матеріалів і для допомоги у колгоспнізації селян.

...Село було білядичке, поблизу подуставу Шостаківка, близько Кіровограда. Представників з округи там було багато. Проводять збори, умовляють селян, обіцяють пашинне жито у колгосп. Потім стається та го-лосування: «Хто за вступ до колгоспу?» Підкається кілкова рід. Головуючий оголошує: «Збори зібрані, жур-нулі. Завтра о цій же годині збори продовжимо». Вночі збирають на підвоєк сімей 10 і вивозить їх на подуставку. Сидують у товаришів, затим і відправляють на Північ. Так повернулось кілкова ра-за...

Я побував на тому подуставку. Передає словами

побачення комсомолу... Крик, стогін, слези, відчуження. Проводять селами, яких че-нає та ж сама доля...

Повернувся я до технікуму, відгатався на комсомольських зборах. Уважали: «Нічого не зробив». Я сказав, що у комсомол не годуюсь. Пашинне жито з тієї організації виключили... З того часу дунаєть у мій душі слова Великого Кобзаря: «...За що тебе сплюндрувало, за що, тебе, гієш...».

Ковалиш математик, нині пенсіонер (приві-ччя мого прому не називає).

Крикий Пр.

...Мене вивару закінчили рубрика «Коли мені було 16 років...», аде, цікаво до-зависає про те, чия жінка мо-лодь міндулях роки не в книж-ку, в від пам'яті людей. Мені 25 років. Завіється, не так давно було 16, і сипі-ни сталося за цей час змі-у нашому житті! А голівне — сталося те, про що мріялось у 16... — а відчужає сам во-лі.

...Коли мені було 16 років, нас примушували студентів творити Бреккери, писати за цими творами реферати, вступати на спеціальних «чя-тальних конференціях». І м'я, старшаківським, виключили це бо боялись. Боялись, дайши, боялись виключення

зі школи і багато чого ще боялись. Страх у нас виклу-чався з дитинства. Уже в молодих класах нас привча-ли ходити стреси, завжди бути готовими до боротьби «за дело Коммунистической пар-тии». Привчали невиконати на дружніми лайках по дві години. І коли слабі на здоро-в'я діти, не витримували чо-ло змучення, прямо на світ-ковій ліжці втрачали свідомість, те тек шпирілялось як жалелю.

Мой ровесники зараз за-доголя мене «потеряли поко-ленська», тому що нам так хотілось хоч крайліки істини, правди... Та крізь мн затиналися на стіну. Ми бачили, що слова дорослих розходяться зі справми, і не вірлили їм. І тільки піска Ма-каренка була для нас владра-дою. Ми тек зачитували се-бе: «...новий поворот, що он нам несе?».

Я категорично не зго-да з тим, хто ідеалізує так за-ді «світлі часи», говорити, кім тол «все було». Аде саме тол карколять те сло-во «дітство». У лий же крайлі сайку людей не гують говри, а дістають?

Нас виростила макрута ми...

Алла СЕРДЮК, учитель.

Дікпротероск.

З життя жіночих рад

ВІЙТИ ІЗ ЗАЦІПЕННЯ

У листопаді минулого року в Алушті по лінії карод-кої дипломатії відбувся між-народний жіночий семінар, присвячений проблемам участі жінок у громадському житті, активізованих та екологіч-них організаціях.

Невтішна статистика, що оточує нас з усіх боків, — це результат більш як сімдесятирічної організації жінок на виробничо-трудовій діяльності замість материнсь-

Непокоїть нас, жінок, і те, що я нині, в ході перебування народжується велика кількість нових проблем, пов'язаних із здійсненням економічної реформи. І головно з них — жіночі виявляють ті-со соціальною групою, яка в першу чергу зазнає процесів випалення робочої сили. Хіба гарантовано соціальний захист трудящінам? Верховною Радою УРСР прийня-то закон про оренду, про власність, про підприємство. Але на місцях від цих, здавалося б, правильних законів переусмі потерпають жін-ки.

Наприклад, госпрозраху-ноків колективів під буд-жним приводом звільняють саме від жіночої праці, дітей. Так, із виявлених праців-ниць, що зареєстровані ра-ційонно бюро правдешава-ного населення, 61 відсоток — жінки.

Протягом останніх 15 років у СРСР прийнято близько 20 законодавчих актів, що стосуються становища жінок. На жаль, у повсякден-ному житті багато з цих за-конів просто не виконують-ся, бо немає механізму їх ре-алізації.

Актив наших жінок дітями інновіую, що треба самогін-ня нагальних проблем. У на-шому районі понад 40 жіно-чих рад, у яких працюють більше 200 активісток. Пер-шим кроком жіночого руху стало створення в Судакі ек-

спериментального клубу «За права жінок». Метою діяль-ності клубу є: 1. Захист політичних, еко-номічних і соціальних прав жінок; пропаганда ідей жіно-чого руху; розвиток і зміц-нення зв'язків з організа-рами міжнародного жіночого руху.

2. Пошук ділових жіно-целів, їх підготовка для участі в малому бізнесі, під-приємств при висуєнні на ви-борах до Рад народних депу-татів.

3. Створення можли-востей для розширення сфери застосування жіночої праці, працевлаштування виявле-них на підприємств і в ор-ганізаціях жінок із засто-суванням певного робочого дня, гнучкого графіка робо-ти.

4. Благодійна допомога жінкам, що не мають статусу. Основними джерелами фінансових ресурсів клубу на-перших порах стали добро-вільні благодійні пожертву-вання. Тому актив жінок Су-даського району Кримської області звертається до керів-ників підприємств, організації і установ, кооперативів, клубів, товариств, приватних фірм з проханням надати участь у створенні Жіночо-го Фонду Милосердя. Наш розрахунковий — район-ний 0000000714 в Судаксь-кому відділенні Агроспробан-ку.

Наша зброя — добре сло-во, мудра порада, щира тур-бота, власна лідар. Хоті-ся звернутися до всіх жінок Криму, та й не тільки Криму, а до жінок усієї республіки із закликом приєднатися до нашого руху, мей якого — зробити справедливим і щасливим життя наших жінок.

Прощу відгукнутися тх, кого зацікавила наша іде-я.

Алла СЛАСТИНА, голова Судаського райо-ної жіночої ради.

Олександра КІМЕНЬКА.

Невигадана історія

І ПОІХАЛИ РАЗОМ...

Похмурим ранком ішов ма-лий Стасик до дискотеки, заду-мливий та зосереджений. Не-ма-єм, — промове, — пам'ятає той ранок, як так-то лопав той персоніку, а вітер-жоні її так лопав під носом ма-линьки.

— Пам'ятаю, — зігнула ма-ма.

І замком у диверіх підмезу відромоні штовхав, продовжу-ючи жваво балакати.

Багато що цього сплинуло у згадках маляго — те, як вать-им розповідати про своє зна-йомство.

— Троянбус на повороті шарпуючи, і м'яма когось ін-верномоні штовхав. Вия споді-валось почути «комплімент» з тх, як цього може почути у нашійму транспорті, але нато-місь спокійним тоном її запи-тали:

— Чи давно ми тутлі?

Тек і поїхали разом... А тепер мене теж, і вса че-рез оті м'явинні штаніранки мн. Тато сказав мені, що не верто їх купили.

— Ходіть бач, ходіть го-ди, аж-жн Це чия чун м'явин, лажими ліжечку.

— І взагалі, без тебе обій-демось! — була напружені сварики присна батькові.

— Нову іграшку коңуш! — запелата м'яма, але розгадети, над чим так замислилась снм.

Стасик змента головою: «ні-і». — Знаю тебе, хитрую!

І знову відмова. А чого ж ти хочеш? — пожурилася м'яма.

— Щоб мн знову познайо-милась із татом, — зіспітими-оціям, промове Стасик...

Розмову записала Валентина КОРЄЦЬКА.

КРИК ДУШІ

«Голос України! По-слухай голос україн-ців».

Ось ви там гармучите у Верховній Раді УРСР: союз, федерація, конфе-дерация, суверенна Ук-раїна... А мені все одно, що воно буде. Немас різниці, яке ярмо наді мною. Мені дарма, в якуму устрої мене ла-дують, щоб я обожув ви-робничу одиницю.

Гріш чия ваша фе-дерация і чи конфедера-ція, суверенізм, як-що жіночі в них — «ко-місарі».

Людила ГОРДИЧУК, жінка, дружина, мама двох дочок, бабця однієї вну-чці. Ровно.

Ось вже я час на-м прощайтесь... Сподіваюсь, вам не було дуже нудно розмовляти з моїми гостями. Пишіть мені, з ким би вам хотілось зустрітись у мій вітальні, про що поговорити, дізнатись. Чекаю на вас! Хай щастить!

